

Erkenning duo-moeder een belangrijke stap

“U bent de moeder niet!” Dit waren de eerste woorden van de ambtenaar van de burgerlijke stand bij de geboorteaangifte van Simon drie jaar geleden.

Niet alleen om bovenstaande reactie te vermijden, maar bovenal in het belang van het kind, is het goed dat het wetsvoorstel lesbisch ouderschap spoedig wordt behandeld in het parlement. Het is van groot belang dat het advies van de commissie Kalsbeek dat kinderen geboren binnen lesbische relatie door hun duo-moeder bij de burgerlijke stand kunnen worden erkend door de regering is overgenomen. In het rapport Kalsbeek wordt reeds gedegen onderbouwd en benadrukt welk belang het juridisch ouderschap voor zowel het kind als beide moeders heeft. Ook de gebruikte term duo-moederschap geeft naar mijn mening op een juiste wijze invulling aan de gelijkwaardige positie van beide ouders in het leven van het kind. Het is goed als de politiek snel de wettelijke erkenning van kinderen geboren binnen lesbische relaties regelt.

Het wetsvoorstel is een belangrijke verbetering ten opzichte van de huidige situatie. Het niet meer hoeven doorlopen van een oneigenlijke juridische adoptieprocedure is een belangrijke stap voorwaarts. Immers het gaat in al deze gevallen om kinderen waarvoor aanstaande ouders bewust kiezen om ze op de wereld te zetten. Het is positief dat een wetgever veel ruimte laat aan aanstaande ouders en / of donors om invulling te geven aan het gezinsleven. Er bestaan veel vormen waarop de donor een rol speelt in het leven van het kind en de moeders. Dit loopt uiteen van een anonieme donor tot een actieve invulling van het vaderschap naast of samen met de duo-moeders. Bij de aangifte van Simon stond niet alleen de duo-moeder voor de ambtenaar van de burgerlijke stand, maar ook zijn duo-vaders. De wetgever erkent op geen enkele manier deze invulling van het ouderschap. Het feit dat de behoefte aan wettige erkenning nog weinig is geuit, is mede het gevolg van de huidige slechte wetgeving. De noodzakelijke adoptieprocedure vereist dat duo-vaders en duo-moeders al veel moeite moeten doen om het duo-moederschap te regelen. Het uitspreken van het bestaan van een wezenlijke rol voor de duo-vaders kan de adoptieprocedure zelfs in gevaar brengen. Op dit moment is het

namelijk niet altijd voldoende dat een bekende donor het met het verzoek van de duomoeder eens is (LJN: BK3745, Rechtbank Almelo , 104251 / FA RK 09-909). Het is goed dat met dit wetsvoorstel een actieve invulling van (sociaal) ouderschap door de 'donor' niet langer een beletsel vormt voor het regelen van het juridisch ouderschap door de duo-moeders.

Het is jammer dat er in het wetsvoorstel geen ruimte is om te erkennen dat meer dan twee mensen een rol in het leven van een kind kunnen spelen. Deze erkenning zou op meerdere manieren vorm kunnen krijgen met meer of minder juridische gevolgen. Een mogelijke vorm is bijvoorbeeld aan ouders de optie te bieden om de naam van bekende donor in de geboorte-akte op te laten nemen.

Naast het ontbreken van aandacht voor duo-vaders kunnen er meer kanttekeningen worden geplaatst. Het gaat hierbij om het sociaal ouderschap als grond voor het juridisch ouderschap. Terecht wordt gesteld dat het sociaal ouderschap belangrijker is in het leven van een kind dan het genetisch ouderschap. Terecht wordt hieraan de conclusie verbonden dat erkenning door de duo-moeder kan plaatsvinden. Inconsequent is dat het ontbreken van een niet-genetische band grond kan zijn tot opheffing van het ouderschap. Hoe kan een gegeven (de niet juridische band) aanleiding zijn tot opheffen van het ouderschap terwijl juist bij de erkenning door de duomoeder dit gegeven nooit of te nimmer verondersteld is?

Dit is overigens geen theoretische exercitie want de wetgever stel voor dat zelfs in het geval van eiceldonatie, waarbij er dus wel sprake is van genetisch ouderschap, het ouderschap toch kan worden opgeheven. Is dit werkelijk de wens van de wetgever?

Het lijkt mij in het belang van kinderen en ouders dat vastgesteld ouderschap in beginsel onaantastbaar is. Slechts als de grond van vaststelling van het ouderschap onjuist is, dan zou dat een reden kunnen zijn voor opheffing van het ouderschap. Juist duidelijkheid over de onaantastbaarheid van ouderschap draagt ook bij aan het voorkomen van conflicten tussen ouders en kind en bijvoorbeeld de bekende donor / vader. Juist in deze gevallen is het namelijk zeer waarschijnlijk dat een kind de donor / vader wel degelijk kent. Het legt dan

een zware druk op de familieverbanden dat het ouderschap van de duomoeder 21 jaar lang aantastbaar blijft. Het lijkt mij terecht dat de wetgever belang hecht aan de mogelijkheid voor kinderen om een band met de vader / donor juridisch te laten herkennen. Het past echter beter om hier dan ook te erkennen dat er meer dan twee personen ouder van een kind kunnen zijn. Het lijkt mij niet in het belang van een kind dat een erkenning door de vader tot de opheffing van het ouderschap met de duomoeder leidt.

In de derde plaats lijkt het de wetgever net als de commissie Kalsbeek te zijn ontgaan dat er in een duo-moeder gezin ook broertjes en zusjes kunnen worden geboren. Het broertje of zusje kan geboren worden uit dezelfde moeder of juist uit de andere moeder. Worden deze kinderen automatisch voor de wet als broers en zussen van elkaar beschouwd? En welke gevolgen zijn er verbonden aan de keuze voor de geslachtsnaam? Op dit moment kunnen broertjes en zusjes geboren binnen een lesbische relatie verschillen qua achternaam. Blijft dit onderscheid ten opzichte van hetero's bestaan of krijgen hetero's op dit punt dezelfde keuzevrijheid als lesbische ouders?

Met ons eigen gezin gaat het ondertussen goed. Heel gelukkig zijn wij met Simon en zijn vorig jaar geboren broertje Joaquin. Van beide zijn ondertussen ook de adoptieverzoeken door de rechter ingewilligd. Gelukkig is de maatschappelijke erkenning voor gezinnen met twee moeders en twee vaders al groot. Dit blijkt onder andere uit recent verschenen artikelen in OPZIJ, LINDA., Wij Jonge Ouders, de Volkskrant en Het Parool over gezinnen met twee moeders en twee vaders. Kortom met het aannemen van het wetsvoorstel Lesbisch Ouderschap is de discussie over nieuwe gezinsverbanden niet afgerond. In het recent verschenen boek "Liefde à la carte" beschrijven de auteurs dat "Een familie een gecompliceerd netwerk is geworden, een lappendeken gebaseerd op ware liefdes en echte emoties." Het is de taak van de wetgever hier (nieuwe) juridische vormen aan te verbinden die ruimte biedt voor nieuw ouderschap, waarbij de bescherming van het kind centraal dient te staan. Het aannemen van het voorliggende wetsvoorstel vormt een belangrijke verbetering ten opzichte van de huidige wetgeving.

Wij hopen dan ook dat binnenkort elke ambtenaar “Van harte gefeliciteerd!” zegt als een moeder de geboorte van haar kind komt aangeven.

Joram Grünfeld, Guillermo Dazelle, Karin Haring en Evelien Scholten zijn de trotse duo-vaders en duo-moeders van de 3-jarige Simon en 1-jarige Joaquin.